

|                            |                                |
|----------------------------|--------------------------------|
| Súd:                       | Najvyšší súd SR                |
| Spisová značka:            | 2Cdo/75/2023                   |
| Identifikačné číslo spisu: | 2221203016                     |
| Dátum vydania rozhodnutia: | 28.08.2024                     |
| Meno a priezvisko:         | JUDr. Mária Trubanová          |
| Funkcia:                   | sudca                          |
| ECLI:                      | ECLI:SK:NSSR:2024:2221203016.1 |

## UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Dunajská Streda, Dunajská Streda, Ádorská 41, IČO: 30 794 536, proti žalovanému I. D., narodenému A., H., zast. JUDr. Romanom Bušom, advokátom, Bratislava, Tobrucká 6, o zaplatenie 420 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Dunajská Streda pod sp. zn. 10C/38/2021, o dovolaní žalovaného proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave z 28. októbra 2022 sp. zn. 10Co/125/2022, takto

### rozhodol:

Dovolenie o d m i e t a .

Žalobca má voči žalovanému nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

### Odôvodnenie

1. Okresný súd Dunajská Streda (ďalej aj ako „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) uznesením z 5. januára 2022 č. k. 10C/38/2021-25 odpor žalovaného proti platobnému rozkazu z 8. septembra 2021 č. k. 10C/38/2021-17 odmietol.

1.1. Rozhodnutie odôvodnil ustanovením § 124, § 267 ods. 1 a 2 písm. c) Civilného sporového poriadku zák. č. 160/2015 Z. z. (ďalej len „CSP“). Vecne dôvodil, že žalovaný v odpore iba uviedol, že podáva odpor (č. l. 21 spisu). Podľa názoru okresného súdu takéto odôvodnenie nie je možné považovať za vecné, nakoľko v odpore žalovaný neuviedol žiadne tvrdenia spochybňujúce opodstatnenosť v platobnom rozkaze uloženej povinnosti, nenamietal existenciu žalovanej pohľadávky, ako ani jej výšku, neuvádzal žiadne rozhodujúce skutočnosti na svoju obranu, nepredložil žiadne listiny a ani neoznačil dôkazy na preukázanie svojich tvrdení.

2. Krajský súd v Trnave (ďalej aj ako „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) na odvolanie žalovaného uznesením z 28. októbra 2022 č. k. 10Co/125/2022-121 výrokom I. napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie potvrdil; výrokom II. žalobcovi nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

2.1. Podľa názoru odvolacieho súdu odpor žalovaného nie je možné považovať za vecne odôvodnený. Vecné odôvodnenie odporu znamená uvedenie konkrétnych skutočností, ktoré svedčia o tom, že nárok uplatnený návrhom neexistuje, alebo ho súd nemôže priznať. Žalovanému bola doručená žaloba spolu s jej prílohami, z ktorých listín jasne vyplýva, na základe akých tvrdení a podkladov žalobca žiada

priznanie žalovanej sumy. Pokiaľ teda žalovanému bol doručený žalobný návrh vo veci samej s prílohami, z ktorých vyplývalo, že žalobca požaduje zaplatenie sumy 420 eur s príslušenstvom na základe dohody o poskytnutí finančného príspevku, mohol odôvodniť svoj odpor konkrétnymi skutkovými okolnosťami, na základe ktorých je požiadavka žalobcu na zaplatenie ním žiadanej sumy z tvrdeného a preukazovaného vzájomného záväzkového právneho vzťahu nedôvodná. Keďže žalovaný vecné odôvodnenia do odporu neuviedol, správne je rozhodnutie súdu prvej inštancie, ktorým tento jeho odpor ako neodôvodnený odmietol. Na tomto závere nemôžu nič zmeniť ani tvrdenia žalovaného obsiahnuté v odôvodnení svojho odvolania, keďže tieto mal uplatniť už v podanom odpore.

2.2. O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol podľa § 262 ods. 1 CSP v spojení s § 396 CSP a § 255 ods. 1 CSP.

3. Proti uzneseniu odvolacieho súdu podal žalovaný (ďalej aj ako „dovolateľ“) dovolanie, ktorého prípustnosť odôvodnil výslovne poukazom na § 419 písm. b) CSP.

3.1. Podľa dovolateľa v danom spore nie je pasívne legitimovaným, a preto nemá procesnú subjektivitu. Dovolateľ ďalej uvádza, že odpor podal včas a z jeho pohľadu aj úplne a správne. Svoje stanovisko odôvodňuje tým, že v súlade s ustanoveniami procesného práva je zákonnou povinnosťou súdu v rámci dokazovania pred rozhodnutím zo zákona preskúmať okrem iných, zákonom predpísaných skutočností aj to, či má žalovaný v konkrétnom spore procesnú spôsobilosť. Zároveň jednou zo zásad, ktorá sa praxou ustálila je, že účastníci konania nedokazujú zákonné normy a nepoučujú súd o jeho zákonných povinnostiach. To bol dôvod, prečo odpor neobsahoval žiadne odôvodnenie, lebo by bolo neetické, v rozpore s právnou praxou a nevhodné súd na jeho zákonnú povinnosť preventívne upozorňovať.

3.2. Rozhodnutie žalobcu, ktoré je základom sporu, od počiatku smerovalo proti subjektu, ktorým je ptpspolocnost.eu, s. r. o., IČO: 47 542 705. To znamená, že okresný, aj krajský súd vedel, kto je povinný na plnenie. Napriek tomu bez dôkladného, resp. primeraného preštudovania spisového materiálu rozhodol tak, že zaviazal na plnenie subjekt, ktorý nemá so žalovanou vecou nič spoločné. Okresný, krajský súd a aj žalobca pochybili v tom, že žalujú namiesto spoločnosti ptpspolocnost.eu, s. r. o. dovolateľa ako fyzickú osobu.

3.3. Takéto rozhodnutie je nezákonné, nespravodlivé a preto chybné. Preto ho je potrebné zrušiť a návrh žalobcu zamietnuť.

4. Žalobca v o svojom vyjadrení k dovolaniu uviedol, že pohľadávka na základe vykonateľného exekučného titulu na peňažné plnenie č. 10C/38/2021 z 8. septembra 2021 bola uplatnená v exekučnom konaní.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) preskúmal napadnuté uznesenie odvolacieho súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že dovolanie žalovaného je potrebné odmietnuť.

6. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok (nie „ďalšie odvolanie“) a dovolací súd nesmie byť vnímaný ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (pozri napr. rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 2Cdo/165/2017, 3Cdo/14/2017, 4Cdo/157/2017, 5Cdo/155/2016, 8Cdo/67/2017).

7. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania. Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (pozri sp. zn. 1Cdo/54/2017, 3Cdo/42/2017, 4Cdo/95/2017, 5Cdo/87/2017, 5Cdo/155/2016, 8Cdo/99/2017, ale tiež napríklad I. ÚS 392/2017).

8. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

9. Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) je poskytnúť uplatňovanému právu súdnu ochranu, avšak len za predpokladu, že sú splnené procesné podmienky súdneho konania (I. ÚS 80/09, II. ÚS 79/08, IV. ÚS 476/2012). Dovolací súd preto pristupuje k podanému dovolaniu tak, že najskôr skúma, či je procesne prípustné; k posúdeniu opodstatnenosti dovolania (t. j. posúdeniu, či je v ňom opodstatnene uplatnený dovolací dôvod) sa dovolací súd dostáva len v prípade prijatia záveru, že dovolanie je prípustné. Dovolanie je prípustné, ak jeho prípustnosť vyplýva z ustanovenia § 420 CSP (prípustnosť dovolania pre vady zmätočnosti) a § 421 CSP (prípustnosť dovolania pre riešenie právnej otázky). Dôvody zakladajúce prípustnosť dovolania treba dôsledne odlišovať od dôvodov, ktoré zakladajú opodstatnenosť dovolania.

9.1. Opodstatnené (dôvodné) je také prípustné dovolanie, v ktorom je oprávnené uplatnený dovolací dôvod. Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). V prípade dovolania prípustného podľa § 420 CSP je dovolacím dôvodom procesná vada zmätočnosti uvedená v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP); v prípade dovolania, ktoré je prípustné podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolacím dôvodom nesprávne právne posúdenie veci (§ 432 ods. 1 CSP).

10. V danom prípade dovolateľ v dovolaní výslovne označil ako dovolací dôvod podľa § 419 písm. b) CSP, pričom výslovne uviedol, že nie je pasívne legitimovaným, a preto nemá procesnú subjektivitu. K uvedenému dovolací súd poznamenáva, že od procesnej subjektivity treba striktné odlišovať tzv. vecnú legitimáciu strany (aktívnu, či pasívnu), ktorá znamená hmotnoprávny vzťah strany sporu k prejednávanej veci a predstavuje právne posúdenie sporu. Nedostatok procesnej subjektivity zodpovedá dovolaciemu dôvodu v zmysle § 420 písm. b) CSP.

11. Podľa § 420 písm. b) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak ten, kto v konaní vystupoval ako strana nemal procesnú subjektivitu. V súvislosti s uvedenou vadou najvyšší súd uvádza, že procesnú subjektivitu má ten, kto má spôsobilosť na práva a povinnosti, inak len ten, komu ju zákon priznáva. Ak strana nemá procesnú subjektivitu, súd má povinnosť konanie zastaviť. Ak strana zomrie počas konania skôr, ako sa konanie právoplatne skončí, súd posúdi podľa povahy sporu, či má konanie zastaviť alebo či v ňom môže pokračovať. V konaní súd pokračuje najmä vtedy, ak ide o majetkový spor. Súd rozhodne, že v konaní pokračuje s dedičmi strany, prípadne s tými, na ktorých podľa výsledku dedičského konania prešlo právo alebo povinnosť, o ktorú v konaní ide, a to len čo skončí konanie o dedičstve. Ak to povaha sporu pripúšťa, môže sa v konaní pokračovať aj pred skončením konania o dedičstve.

12. V danom prípade dovolateľ k vade zmätočnosti v zmysle § 419 písm. b) CSP (zrejme správne § 420 písm. b) CSP, pozn. odvolacieho súdu) tvrdil, že nie je pasívne vecne legitimovaným, preto nemá procesnú subjektivitu, pričom upozorňoval, že je zákonnou povinnosťou súdu v rámci dokazovania pred rozhodnutím zo zákona preskúmať okrem iných zákonom predpísaných skutočností aj to, či má žalovaný v konkrétnom spore procesnú spôsobilosť.

12.1. K uvedenej námietke dovolateľa dovolací súd uvádza, že predmetná námietka nebola predmetom odvolania žalovaného, nakoľko odvolateľ nenamietal nedostatok svojej procesnej subjektivity, preto takáto námietka ani nebola predmetom odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu. Vo všeobecnosti platí, že dovolateľ nemôže opierať svoje dovolanie o procesné skutočnosti, ktoré už mohol a mal uviesť v priebehu odvolacieho konania.

12.2. Z princípu racionálneho, efektívneho a inštančného súdneho konania o dovolaní vyplýva, že dovolateľ musí uplatniť celú argumentáciu, ktorú považuje za významnú, rovnako ako všetky dovolacie návrhy už v odvolacom konaní. Úlohou odvolacieho súdu je potom posúdiť, či tieto argumenty a návrhy odvolací súd riadne preskúmal, a či k nim zaujal správny právny záver. Dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok nemôže predstavovať nástroj na obchádzanie (hoci aj neúmyselné) povinnosti vyčerpania riadnych opravných prostriedkov na ochranu subjektívnych práv dovolateľa, a to nielen formálne, ale aj materiálne, teda vecne (argumentačne), čo znamená, že dovolateľ môže v mimoriadnom opravnom prostriedku (úspešne) argumentovať len takými dôvodmi, ktoré namietal už v rámci riadneho opravného prostriedku, a ktoré boli meritórne posudzované odvolacím súdom v jeho neprospech (R 73/2019).

12.3. Ak potom žalovaný dovoláciu námietku neuplatnil v odvolacom konaní v rámci ochrany svojich práv, nemôže ju dovolací súd posudzovať pre nedostatok svojej právomoci (§ 419 CSP a contrario), lebo inak by fakticky preskúmal rozsudok súdu prvej inštancie, prípadne jeho procesný postup v konaní namiesto odvolacieho súdu, ktorý však na to nedostal príležitosť (obdobne tiež sp. zn.

7Cdo/161/2019, 4Cdo/122/2020, 4Cdo/40/2019, 8Cdo/140/2018, 8Cdo/157/2018). Preto dovolací súd na uvedenú námietku v súvislosti s vadou zmätočnosti podľa § 420 písm. b) CSP neprihliadol a dovolanie odmietol ako neprípustné podľa § 447 písm. c) CSP.

13. Pre úplnosť je potrebné uviesť, že pokiaľ dovolateľ argumentoval v rámci uplatneného dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. b) CSP nedostatkom svojej pasívnej vecnej legitímácie a namietal podľa neho nesprávny záver odvolacieho súdu v tejto otázke, dovolací súd opakovane pripomína, že vecná legitímácia vyplýva z hmotného práva a má ju ten, kto je podľa hmotného práva nositeľom uplatneného práva alebo povinnosti (aktívna, pasívna vecná legitímácia). Záver súdu o tom, že strana v konaní (nie) je pasívne vecne legitimovaná, predstavuje otázku spadajúcu pod právne posúdenie veci. V tejto súvislosti tiež uvádza, že už podľa predchádzajúcej úpravy občianskeho súdneho konania dospel najvyšší súd k záveru, že realizácia procesných oprávnení sa účastníkovi neznemožňuje právnym posúdením (viď R 34/1993, R 54/2012 a tiež sp. zn. 1Cdo/62/2010, 2Cdo/97/2010, 3Cdo/53/2011, 4Cdo/68/2011, 5Cdo/44/2011, 6Cdo/41/2011, 7Cdo/26/2010 a 8ECdo/170/2014). Podľa právneho názoru najvyššieho súdu nie je po 1. júli 2016 žiadny dôvod pre odklon od vyššie uvedeného chápania dopadu nesprávneho právneho posúdenia veci (nesprávneho vyriešenia niektorej právnej otázky súdom) na možnosť strany civilného sporového konania uskutočňovať jej patriace procesné oprávnenia. Na tom, že nesprávne právne posúdenie veci nezakladá dovolateľom tvrdenú vadu zmätočnosti (§ 420 CSP), zotrval aj judikát R 24/2017 a tiež viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu (pozri sp. zn. 1Cdo/202/2017, 2Cdo/101/2017, 2Cdo/205/2020, 3Cdo/94/2017, 4Cdo/47/2017, 5Cdo/145/2016, 7Cdo/113/2017, 8Cdo/76/2018). Skutočnosť, že dovolateľ má odlišný právny názor než konajúce súdy, bez ďalšieho nezakladá a nedokazuje ním tvrdenú vadu v zmysle § 420 písm. b) CSP.

14. Dovolací súd nad rámec uvedeného poznamenáva, že právnemu záveru, či strana v konaní (nie) je pasívne vecne legitimovaná, predchádza skutkové zisťovanie a skutkový záver sporu, pričom dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu sporu. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, lebo je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP).

14.1. Z prieskumnej povahy a charakteru dovolacieho konania vyplýva, že dokazovanie sa v ňom nevykonáva a dovolaciemu súdu ani neprislúcha prehodnocovať dôkazy vykonané v konaní na súdoch nižšej inštancie. To, akým spôsobom súd vykonáva a vyhodnocuje jednotlivé dôkazy, na ktoré prihliadne a v akej miere, je vždy vecou konajúceho súdu (primárne súdu prvej inštancie, resp. odvolacieho súdu). Dovoláním sa nemožno domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi nižšej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Žalovaným tvrdený nedostatok jeho pasívnej vecnej legitímácie (právneho posúdenia sporu) nie je preto spôsobilý založiť bez ďalšieho zmätočnosťnú vadu v zmysle § 420 písm. b) CSP.

15. Zhrnúc vyššie uvedené dovolací súd uzatvára, že v danom prípade prípustnosť dovolania žalovaného nemožno vyvodiť z § 420 písm. b) CSP, preto dovolací súd dovolanie žalovaného podľa ustanovenia § 447 písm. c) CSP odmietol pre neprípustnosť bez toho, aby sa zaoberal jeho dôvodnosťou a vecnou správnosťou rozhodnutia odvolacieho súdu.

16. Žalobca bol v dovolacom konaní úspešný, bol aktívny a k dovolaniu sa písomne vyjadril, preto mu dovolací súd na základe ustanovenia § 453 ods. 1 s použitím § 255 ods. 1 CSP priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania voči žalovanému v plnom rozsahu.

17. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

## **Poučenie:**

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.